

Kolmý hranol

Hranol je těleso omezené dvěma podstavami a pláštěm. Podstavy jsou dva shodné mnohoúhelníky, které leží v rovnoběžných rovinách. Plášť se skládá z rovnoběžníků (obdélník nebo čtverec), které se nazývají boční stěny. Boční stěny kolmého hranolu jsou kolmé k podstavě. Každé dvě sousední stěny hranolu se protínají v úsečce, které říkáme hrana. Krajiní bod kterékoli hrany se nazývá vrchol hranolu.

Hranol ABCDEFGH:

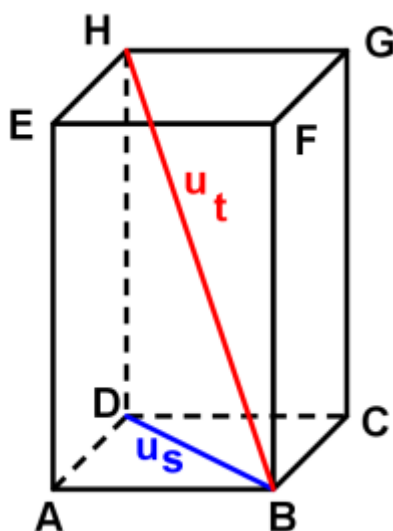
podstavné hrany: AB, EF, BC, FG, CD, GH, AD, EH

boční hrany: AE, BF, CG, DH - jsou shodné a určují výšku hranolu - v

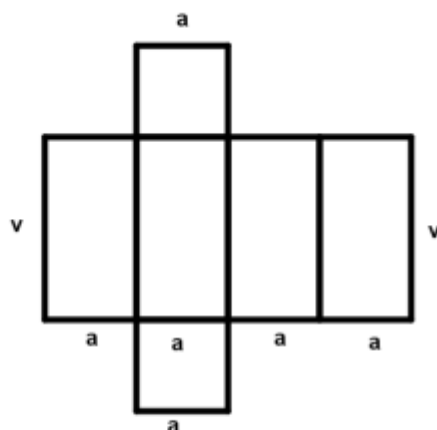
podstavy tvaru čtverce: ABCD, EFGH – jsou shodné

u_s – stěnová úhlopříčka, úsečka spojující dva protilehlé vrcholy v téže rovině, tedy stěně

u_t – tělesová úhlopříčka, úsečka spojující dva vrcholy, které neleží v téže rovině, tedy stěně

Síť hranolu je povrch tělesa rozvinutý do roviny, tvoří ji plášť hranolu (boční stěny) a podstavné stěny.

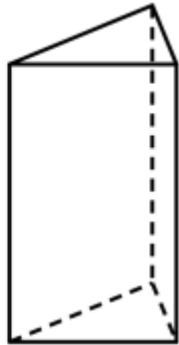

Podstavou může být libovolný n -úhelník, mluvíme o n -bokém hranolu:

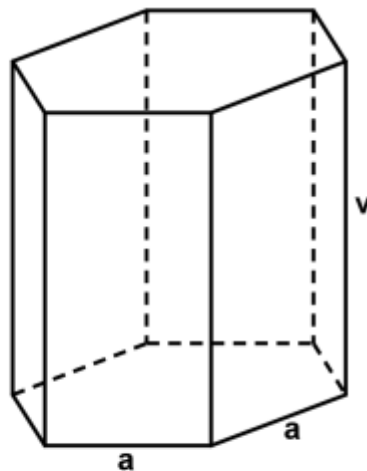
- trojboký hranol – podstava tvaru trojúhelníku
- čtyřboký hranol – podstava tvaru čtverce nebo obdélníku

- pětiboký hranol – podstava tvaru pětiúhelníku

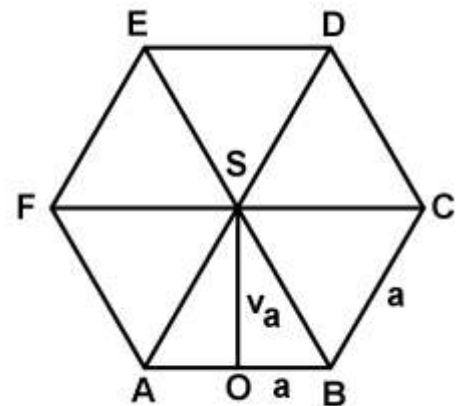
Je-li podstavou pravidelný n-úhelník, říkáme jim pravidelné n-boké hranoly.

trojboký hranol

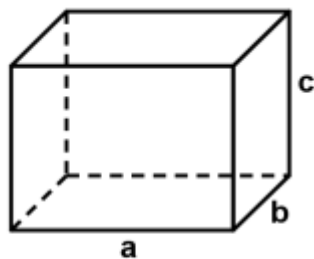

pravidelný šestiboký hranol

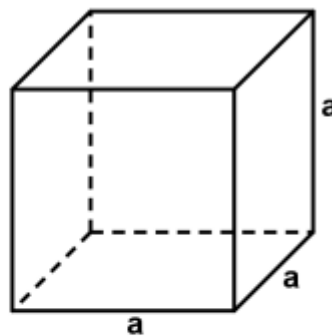

podstava

Zvláštním případem kolmého hranolu je kvádr a krychle.

kvádr

krychle

Objem hranolu:

Objem hranolu vypočítáme, když obsah podstavy S_p násobíme jeho výškou v , tj. $V = S_p v$.

Povrch hranolu:

Povrch hranolu tvoří všechny jeho stěny, tedy dvě podstavy a plášť. Obsah pláště je roven součinu obvodu podstavy a výšky hranolu, tj. $S = 2S_p + S_{pl}$, kde S_p je obsah podstavy a S_{pl} je obsah pláště ($S_{pl} = o_p v$, kde o_p je obvod podstavy).